

Dönem : 1

Toplantı: 1 Cumhuriyet Senatosu S. Sayısı : 41 e ikinci ek

Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mehmet Ünaldı tarafından verilip bilâhara Diyarbakır Milletvekili Alpdoğan Şen ile 9 arkadaşı tarafından tekabbül edilen 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 80 ve 92 nci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici iki madde eklenmesine dair kanun teklifi hakkında Millet Meclisince kabul edilen rapor ve Cumhuriyet Senatosu Bütçe ve Anayasa ve Adalet komisyonları raporları (M. Meclisi 2/77, C. Senatosu 2/8)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 8, 8 e ek)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 2/77, 1833 - 9187

19 . 6 . 1962

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mehmet Ünaldı tarafından verilip bilâhara Diyarbakır Milletvekili Alp Doğna Şen ile 9 arkadaşı tarafından tekabbül edilen 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 80 ve 92 nci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici iki madde eklenmesine dair kanun teklifi hakkında Millet Meclisi Anayasa Komisyonunca hazırlanan ve Genel Kurulun 15 . 6 . 1962 tarihli 101 nci Birleşiminde kabul edilen rapor, gereği yapılmak üzere kanun teklifi dosyası ile birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Millet Meclisi Başkanı

F. Sirmen

Bütçe Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Bütçe Komisyonu
Esas No. : 2/8
Karar No. : 25

2 . 7 . 1962

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mehmet Ünaldı tarafından verilip bilâhara Diyarbakır Milletvekili Alp Doğan Şen ve 9 arkadaşı tarafından tekabbül edilen «5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 80 ve 92 nci maddelerinin değiştirilmesine ve bu

kanuna geçici iki madde eklenmesine dair kanun teklifi» Millet Meclisi Genel Kurulunun 13 . 6 . 1962 tarihli ve 101 nci Birleşiminde kabul edilen mezkûr teklife ait Anayasa Komisyonu raporu komisyonumuza havale edilmiş olduğun lan Maliye ve Emekli Sandığı temsilcileri hazır oldukları halde incelendi ve görüşüldü.

Coreyan eden müzakerelerden sonra; dosyaya göre Mehmet Ünalđı teklifini yapmadan önce Kurucu Meclis zamanında 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun bâzı maddelerinin bu meyanda Mehmet Ünalđı'nın teklifinde bahsi geçen 80 ve 92 nci maddelerinde tadili teklif edilmiş olduğu cihetle mer'i İhtisâsın 69 ncu maddesi gereğince hükümsüzlüğün bahis konusu olup olmadığı;

Teklif sahibi Senatoda teklifini geri almış bulunduğuna göre bu muamelenin tekenmül edip etmediği hususlarına ait, Millet Meclisi Anayasa Komisyonunun raporunun incelenmesiyle, Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonuna noktai nazarının alınmasına ekseriyetle karar verilmiştir.

Dosya Anayasa ve Adalet Komisyonuna havale edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Bu Rapor Sözcüsü		Kâtip
T. Üye	Konya	Ankara	Amasya
<i>F. Kuytak</i>	<i>M. Kiliç</i>	<i>N. Ağırnaslı</i>	(Muhalefet şerhi eklidir)
			<i>M. Zeren</i>
T. Üye	T. Üye	Balıkesir	
<i>S. Gürsoytrak</i>	<i>H. Tunçkanat</i>	(Muhalefet şerhi eklidir)	
		<i>K. Öztas</i>	

Muhalefet şerhi

Dahilî Nizamnamenin 69 ncu maddesi sebebiyle Adalet ve Anayasa Komisyonuna sevkine lüzum görmemekteyiz.

Amasya	Balıkesir
<i>M. Zeren</i>	<i>K. Öztas</i>

Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Anayasa ve Adalet Komisyonu
Esas No:- 2/8
Karar No: 13

5 . 7 . 1962

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mehmet Ünalđı tarafından verilip bilâhara Diyarbakır Milletvekili Alp Doğan Şen ile 9 arkadaşı tarafından tekabül edilen 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 80 ve 92 nci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici iki madde eklenmesine dair kanun teklifi hakkında Millet Meclisi Anayasa Komisyonunca hazırlanan ve Genel Kurulun 15 . 6 . 1962 tarihli 101 nci Birleşiminde kabul edilen rapor ve eklerinin Cumhuriyet Senatosu Bütçe Komisyonunca görüşülmesi sırasında, komisyonumuzdan mütalâa alınmasına karar verildiğini nazık olmak üzere adı geçen komisyon tarafından yazılıp Yüksek Başkanlıkça Komisyonumuza havale edilen 2 . 7 . 1962 tarih ve 2/8 . 25 sayılı yazı ve eki dosya incelendi :

C. Senatosu (S. Sayısı : 41 c İkinci ek)

Komisyonumuz tarafından incelenilmesi istenilen hususlar, biri, mevzuun İctüzüğün 69 ncu maddesi muvacehesindeki mahiyeti ve diğeri de, Millet Meclisi Anayasa Komisyonu tarafından hazırlanıp Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen raporun Anayasaya ve İctüzüğe uygunluğu veya aykırılığı olmak üzere ikidir.

1. İctüzüğün 69 ncu maddesi daha önceki Meclis tarafından görüşülemediği veya görüşülmesi bitirilemediği için, kanunlaştırılmamış bulunan tasarı ve tekliflerin daha sonraki Meclisçe kanunlaştırılabilmesi için yeni Hükümetin, yeni komisyonların veya on milletvekilinin isteği üzerine komisyonlara verilmesi lüzumundan bahistir.

Mehmet Ünal'dı'nın teklifi, Temsilciler Meclisi tarafından görüşülememiş bulunan emeklilik mevzuu üzerindeki kanun teklifinin, olduğu gibi, bütün hükümleriyle aynen benimsenilmesi mahiyetinde olmayıp, Emeklilik Kanununun sadece 80 ve 92 nci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici iki madde eklenmesine dair kanun teklifi olduğundan, 69 ncu maddenin hâdisemize tatbik kabiliyeti yoktur.

2. 27 Ekim 1950 tarihinden önce yürürlükte olan İctüzük, Anayasanın geçici 3 ncu maddesine göre, yenisi yapılmaya kadar, yürürlüktedir. Ancak, bu yürürlüğün, Anayasa hükümlerine uygunluk şartıyla kayıtlı olduğu da aşıkârdır.

İctüzüğün 68 nci maddesi, yürürlükte olan hükümlerdendir. Zira, Anayasada, bu hüküm hilâfına hiçbir hüküm yoktur. Anayasanın 92 nci maddesine göre Millet Meclisince kabul edilen kanun tasarı ve teklifleri karşısında Cumhuriyet Senatosunun haiz olduğu (aynen kabul) veya (değiştirerek kabul) veyahut (ret) yetkisi (tahdidi) değil (tadadi) dir. Başka deyimle, 92 nci madde, Hükümet veya teklif sahibinin geri almak istemesi halinde Cumhuriyet Senatosunun, tasarı veya kanun teklifini gerivermesine aslâ mâni değildir.

İctüzüğün 68 nci maddesine göre kanun teklifi, teklif sahibi tarafından iki şekilde geri istenebilir : Teklif gündeme alınmadan, teklif gündeme alındıktan sonra.

Teklifin gündeme alınmadan geri istenilmesi halinde, keyfiyetin, Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun itilâna arzı kâfidir. Ve bu suretle geri alınan teklifin, aidolduğu komisyon veya bir milletvekili tarafından benimsenilmesi üzerine, müzakere edilmesine devam olunabilir.

Teklifin gündeme alındıktan sonra geri istenmesi halinde, geri alınabilmesi için, Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunca geri verme kararı alınmış olması şarttır. Ve bu suretle geri alınan teklifin, aidolduğu komisyon veya bir milletvekili tarafından benimsenilmesi üzerine, müzakere edilmesine devam olunabileceği hakkında sözü edilen 68 nci madde ve İctüzüğün diğer hükümleri sâkittir. Bu sükût bir ihmalin neticesi değildir, bilâkis bir maksadın mahsulüdür. O maksat da, bu suretle geri alınan teklifin, artık aidolduğu komisyon veya bir milletvekili tarafından benimsenilmesi yolu ile, müzakeresine devam edilememesidir.

Millet Meclisinde görüşülmüş bir kanun teklifinin Cumhuriyet Senatosu gündemine alındıktan sonra teklif sahibinin isteği üzerine geri verilmesi halinde bir milletvekilinin benimsenmemesiyle müzakeresine devam olunması, hem Millet Meclisinin hem de Cumhuriyet Senatosunun, teklif sahibinin istediği zaman geri alabileceği ve bir başka milletvekilinin de istediği zaman müzakere ettirebileceği kanun teklifi ile meşgul etmek gibi bir netice doğurur ki, asla uygun görülmez.

Bah's konusu kanun teklifinin geri verilmesine dair olarak Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulu tarafından alınmış bulunan kararı haşiv, lâğiv addetmeye ve müzakeresine kaldığı yerden devam etmeye de imkân yoktur. Zira, yukarıda da arz edildiği üzere, Anayasamızda ve İctüzükte, Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunu, geri verme kararı almaktan men eden hiçbir kayıt yoktur.

Netice : Komisyonumuz; birinci maddede zikredilen kararı oy birliğiyle ve ikinci maddede zikredilen kararı da çoğunlukla almıştır.

Gereği ifa edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	C. Başkanlığınca seçilen	C. Başkanlığınca seçilen
Bursa	Tokat	Üye	Üye
Ş. Kayalar	Z. Betil	Millet Meclisi Anayasa Komisyonunun raporuna iştirak ediyorum.	Millet Meclisi Anayasa Komisyonunun raporuna iştirak ediyorum.
		Á. Artus	Á. Ünlü
Çankırı	İzmir	Sivas	Uşak
H. Dağlı	Millet Meclisi Anayasa Komisyonunun raporuna iştirak ediyorum.	A. Çekemoğlu	K. Coşkunoglu
	İ. Birant	İmzada bulunamadı.	

Bütçe Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Bütçe Komisyonu
Esas No. 2/8
Karar No. 32

13. 9. 1962

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mehmet Ünal'dının 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 80 ve 92 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu komisyonumuza havale edilmiş olduğundan teklif sahibi, Emekli Sandığı temsilcisi hazır olduğu halde incelendi.

Tadili istenen 80 nci madde ile 20 ve daha fazla hizmet müddeti olan iştirakçilerden emeklilik hakkı düşenlerin muhtaç dul ve yetimlerine maaş bağlanması istenmektedir.

Aynı durumda olup da ölen iştirakçilerin dul ve yetimlerine maaş tahsis edildiği cihetle mahkûm olan kimselerin de mahkûmiyet müddetleri esnasında aynı işleme tâbi tutulmaları uygun görülmüş ve madde bu değişikliklerle ekseriyetle kabul edilmiştir.

Tadili istenilen 92 nci madde ise emeklilik hakkının hangi hallerde düşeceği hükümlerini ihtiva etmektedir. Teklifte mahkûm olan kimselerin de emeklilik haklarının düşmemesi istenmektedir.

İrtikâp, ihtilâs, rüşvet ve saire gibi 92 nci maddenin mevcut (a) fıkrasında sayılan yüz kızartıcı suçlardan mahkûm olan kimselere de böyle bir hakkın tanınması doğru olamayacağı gibi Devlet hizmetinde bulunan kimselerin daha ölçülü hareket etmesi ve memuriyeti hasebiyle gördüğü âmme hizmetinin mahiyeti icabı her türlü dürüstlüğü, memuriyetin devamı sırasında âmme vicdanınca beklenmesi tabii ve zaruri görüldüğü gibi 92 nci maddenin vaz'ı esbabı mucibesini değiştirici mukni bir izahat karşısında bulunulmadığından bu maddenin tadili de ekseriyetle kabul edilmemiştir.

80 nci maddenin tadili neticesi olarak 87 nci maddenin (k) fıkrasına (fiilî hizmeti 20 yıl ve daha fazla olanlar hariç) hükmünün konulması zaruri görülmüştür. Zira 80 nci madde ile bunlara maaş bağlanacağına göre artık keseneklerinin iade edilmemesi icabetmektedir. Bu maksadı temin için 87 nci maddenin (k) fıkrası da tadil edilmiştir.

Bu şekilde yeniden tanzim edilen kanun tasarısı Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Bu kanun için geçici

Başkan	Kâtip	Tabîi Üye	Sakarya
Sakarya	Amasya	Muhalifim	T. Kapanlı
A. Yurdakul	Suçun şahsi olduğu kanaa- tiyle söz hakkım mahfuz kalmak üzere	Söz hakkım mahfuzdur S. Gürsoytrak	
	M. Zeren		
Konya		Kocaeli	
Muhalifim		92 nci maddeye muhalifim	
Söz hakkım mahfuzdur		söz hakkım mahfuz	
M. Kılıç		L. Tokoğlu	

Millet Meclisinin kabul ettiği rapor

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mehmet Ünal'dı tarafından verilip bilâhara Diyarbakır Milletvekili Alp Doğan Şen ve dokuz arkadaşı tarafından takabbül edilen 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 80 ve 92 nci maddelerinin değiştirilmesine dair 8 Ocak 1962 tarihli kanun teklifinin, sahibi tarafından Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulu gündeminde iken Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulu kararıyla geri alınmasının ve aynı kanun teklifinin diğer Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri tarafından tekabbül edilmesinin mümkün olup olmadığı konusu, bahis konusu kanun teklifinin esas müzakere edilmeksizin, komisyonumuzun 30 Mayıs 1962 günü Birleşiminde görüşüldü ve aşağıdaki hususlar karşılaştırıldı :

1. Anayasanın 92 nci maddesinin, Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilmiş olan metinler üzerinde Cumhuriyet Senatosuna, sadece, kabul, değiştirerek kabul ve ret yetkilerini vermiş olduğu ve Cumhuriyet Senatosunun, kanun tasarısı ve tekliflerinin esasına mütaallik bu yetkilerinden gayri, teklif ve tasarılar üzerinde, bu teklif ve tasarıların neticede kanunlaşmasını önleyebilecek usulî tasarruflarda bulunmaya Anayasa icabı yetkili olamayacağına dair tez uygun görülmemiştir.

Gerçekten, Anayasanın 92 nci maddesi, Cumhuriyet Senatosunda bulunan kanun teklif ve tasarılarının komisyonlardan veya Genel Kuruldan geri alınması konusunu düzenlemiş değildir. Anayasa bu konudaki usulü düzenleyecek olan bir kanun hükmüyle, kanun tasarılarının Hükümetçe, kanun tekliflerinin de sahiplerinin tamamı tarafından Cumhuriyet Senatosu komisyonları ve Genel Kurulundan - bu sonuncu şıkta, Genel Kurulun muvafakatiyle veya muvafakatine dahi lüzum olmaksızın - geri almak yetkisini sahip kılınmaları önleyici bir kaide ihtiva etmekte değildir. Nitekim, bazı çift meclisli memleketlerde, bu, mümkün olabilmektedir.

2. İçtüzüğün 69 ncu maddesi, daha önceki teqrî organ tarafından kanunlaştırılmamış ve o arada geri alınmamış olan kanun teklif ve tasarılarıyla ilgili olduğu cihetle, bahis konusu kanun teklifine tatbik edilemez.

3. İçtüzüğün 63 nci maddesi, Genel Kurulun gündemine alınmış olan bir teklif veya tasarının, ancak, Genel Kurulun muvafakatiyle geri alınabileceği esasını vaz'etmekle, bu muvafakat verildikten sonra geri alınan teklif ve tasarıların sair Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerince takabbül edilmesine müsait sayılamaz. Bu imkân, sadece komisyon safhasında geri alınmış teklif ve tassa-

rılar için mevcuttur. Aksi halde, Genel Kurulun müzakere etmekten çoğunluk kararıyla sarfinazar ettiği bir teklif veya tasarımı aynı toplantı yılı içinde birkaç Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesinin arzusu üzerine müzakere etmek zorunda kalacağı neticesi çıkar ki bunu kabul etmeye imkân yoktur.

4. Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun vermiş olduğu teklifin geriye alınmasına muvafakat kararını, Anayasanın 92 nci maddesi anlamında reddolarak telâkki etmeye de imkân yoktur. Filhakika, bir kanun teklifi veya tasarısının reddi ile geri alınmasına muvafakat edilmesi birbirinden mahiyet ve usul itibariyle farklı muamelelerdir.

Cumhuriyet Senatosunda bu muamele cereyan ettikten sonra, dosya Cumhuriyet Senatosu Başkanlığınca Millet Meclisi Başkanlığına intikal ettirilmiş olmakla, Anayasanın 92 nci maddesinin 10 ncu fıkrasında zikri geçen süreler bahis konusu kanun teklifi Cumhuriyet Senatosunda bulunduğu sırada geçmiş bulunmadığı için, bu teklifin, mezkûr sürelerin geçmiş olması dolayısıyla kendiliğinden kabul edilmiş olduğu da ileri sürülemez.

Bu sürelerin, dosya yeniden Cumhuriyet Senatosuna intikal edince kesildiği yerden devam edeceğini kabul etmek, Anayasanın ruhuna en uygun hal tarzı olacaktır.

5. Bugün mer'i bulunan kaideler muvacehesinde mesele mütalâa edildikte, İctüzüğün 68 nci maddesinin tek Meclisli bir sistem için kaleme alındığı aşikârdır.

Böyle olunca, kanun teklif ve tasarılarının çift Meclisli sistemde ne şekilde geriye alınabileceği hususu ayrıca tanzim edilmeden önce, tek Meclisli sistem için kaleme alınmış olmakla beraber, İctüzüğün mer'i olan 68 nci maddesinin gösterdiği genel istikâmet içinde meseleyi halle çâşmak lâzımdır.

İctüzüğün bu maddesi, Millet Meclisi Genel Kurulu gündemine alınmış bir kanun teklifi veya tasarısının, bu Meclisçe kabul edilmeden önce bile olsa, geri alınabilmesini Genel Kurulun muvafakatine bağladığına göre; aynı Genel Kurulca kabul edilmiş olan bir teklif veya tasarı metninin o Genel Kurulun muvafakati olmaksızın geri alınabilmesine evleviyetle cevaz vermese gerektir. Kaldı ki, bir kanun teklifi veya tasarısının metni, Millet Meclisince kabul edilmiş şekliyle sırf Millet Meclisinin malı sayılması gereken ve ilk metinden tamamiyle farklı bir hüviyet de kazanmış olabilir. Nitekim, müzakerelere esas olan metin de, doğrudan doğruya teklif veya tasarıdaki metin olmayıp, komisyonların raporlarına ek metinlerdir.

Esasen, diğer çift meclisli memleketlerin çoğunluğunda da ana hatlarıyla uygulanan sistemin, Birinci Meclisten çıkmış olan metnin, artık ikinci Meclisin komisyonları ve Genel Kurulunda geri alınmasının mümkün olmaması merkezinde tecelli ettiği, yapılan incelemelerden anlaşılmıştır.

6. Bu durumda, bahis konusu kanun teklifinin, Diyarbakır Milletvekili Aip Doğan Şen ve dokuz arkadaşının tekabül ettikleri teklif olarak değil; fakat, Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mehmet Ünal'dının, - bugünkü mevzuat değişikliğe, artık geri alınmasına imkân olmayın - kanun teklifi olarak, Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına geri gönderilmesinin ve Cumhuriyet Senatosu komisyonları ve Genel Kurulunda dosyanın kalması olduğu sürenin Anayasanın 92 nci maddesinin 10 ncu fıkrasında bahis konusu süreden mahsube edilerek, geri kalan süre içinde kabul, değiştirilerek kabul veya ret şeklinde bir karara bağlanmaması ve bu süre içinde bu üç karardan biri verilmediği takdirde, kanun teklifi metninin Millet Meclisi Genel Kurulunda kabul edilmiş olan şeklinin Millet Meclisi Başkanlığınca Cumhurbaşkanlığına sevkinin uygun olacağı neticesine varılmıştır.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Anayasa Komisyonu

Başkanı

Ankara

Burhan Apaydın

Sözcü

İstanbul

Coşkun Karca

Adana

Ali Bozdoğanoglu

Amasya

Nezhat Şener

Ankara

Bahkesir

Kastamonu

Malatya

Muhalefet şerhim eklidir. Muhalefet şerhim eklidir. Muhalefet şerhim eklidir. Muhalefet şerhim eklidir

Fuat Börekçi

Ahmet Aydın Bolak

Ali Özdikmenli

Avni Akşit

C. Senatüsü (S. Sayısı : 41 e İkinci ek)

MUHALEFET SERHİ

Halen yürürlükte olan İktüzüğün 63 nci maddesi kanun teklifi sahiplerinin tekliflerini Meclis gündemine girinceye kadar geri alabileceklerini; gündeme girince de, isteğin Umumi Heyetçe kabulü ile yine geri alınabileceğini kesin olarak tesbit ve kabul etmiş bulunmasına; geri alınan bir teklifin başka üyelerce tekabül edileceğinin yine mer'i Tüzüğün âmir ahkâmından olmasına; kanun tekliflerinin kabul veya reddinin iki Meclisten de geçerek tekemmül edeceğine göre, Millet Mâclisinden geçen bir teklifin Cumhuriyet Senatosunda müzakeresi de teşriî tetkikatın ve müzakeratın devamı mahiyetindedir. Bu itibarla, teklif sahipleri, her iki Mâclisten de tekliflerini geri istemek yetkisine sahiptir. Binaenaleyh, hâdisemizde, Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mehmet Ünal'dı'nın, teklifini Cumhuriyet Senatosundaki müzakere safhasında geri istemesi, Cumhuriyet Senatosunca verilen geriverme kararı ve aynı teklifi Diyarbakır Milletvekili Alp Doğan Şen ve arkadaşlarının tekabül etmeleri, mer'i İktüzüğün 63 nci maddesi hükümlerine uygun olduğundan, bu görüşümüze aykırı olarak komisyon çoğunluğunca alınan karara muhalifiz.

30 . 5 . 1962

Ankara Milletvekili Kastamonu Milletvekili
Fuat Börekçi *Ali Özdikmenli*

MUHALEFET SERHİ

Anayasanın geçici 3 ncü maddesinin cevazı sebebiyle tatbik olunan 1 Kasım 1956 tarihli İktüzüğün 63 nci maddesinin 3 ncü fıkrasında mevcut «Heyeti Umumiye» mefhumunun çift Meclisli sistemdeki mâna ve şümülünü, ancak Anayasanın 85 nci maddesi ile tanzimi gereken İktüzükle tesbit edebileceğimiz tabiidir. Komisyonumuza muhavvel mevzu, mer'i İktüzüğün kifayetsizliğinin yeni bir hüküm tesisi suretiyle giderilmesine müncer olacaktır. Komisyonumuzun ve bu komisyon mazbatasını tatbik edecek Millet Meclisi Heyeti Umumiyesinin ise, münferit bir hâdisede böyle bir yetkisi olmadığı aşikârdır. Bu sebeple karara muhalifiz.

30 . 5 . 1962

Balıkesir
Ahmet Aydın Bolak

Malatya
Avni Akşit

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ
METİN

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 80 ve 92 nci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici iki madde eklenmesine dair Kanun

MADDE 1. — 5434 sayılı Kanunun 80 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 80. — 92 nci madde gereğince emeklilik hakkı düşen iştirakçilerden fiili hizmet müddetleri 20 yıl ve daha fazla olanlarla 93 ncü madde gereğince aylıkları kesilen emekli, âdi mâlûl veya vazife mâlûllerinin yalnız Türkiye sınırları içinde Türk uyruğunda kalan, muhtaç dul ve yetimlerine, mezkûr maddedeki durumlarının belli olduğu tarihlerden itibaren en çok bir yıl içinde yazı ile Sandığa müracaatlerini takibeden ay başından itibaren aylık bağlanır. Durumlarının zâil olduğu tarihleri takibeden ay başından itibaren kesilerek ölümlerinde müstahak olanlara tekrar bağlanır.

MADDE 2. — 5434 sayılı Kanunun 92 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 92. — İştirakçilerden Türk vatan dışından çıkarılan, Türk vatandaşlığını bırakan, yabancı memleket uyruğuna giren, Hükümetten izin almaksızın yabancı memlekette vazife kabul edenlerin emeklilik hakları düşer.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 80 ve 87 nci maddelerinin değiştirilmesine dair Kanun

MADDE 1. — 5434 sayılı Kanunun 80 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 80. — 92 nci madde gereğince emeklilik hakkı düşen iştirakçilerden fiili hizmet müddetleri 20 yıl ve daha fazla olanlarla 93 ncü madde gereğince aylıkları kesilen emekli, âdi mâlûl veya vazife mâlûllerinin, muhtaç dul ve yetimlerine hükmün katileştiği veya durumlarının belli olduğu tarihlerden itibaren en çok bir yıl içinde yazı ile sandığa müracaatları şartıyla ve o tarihleri takibeden ay başlarından itibaren aylık bağlanır ve mahkûmiyetlerinin sona erdiği veya durumlarının zail olduğu tarihleri takibeden ay başından itibaren kesilerek ölümlerinde, müstahak olanlara tekrar bağlanır.

Şu kadar ki, 92 nci maddenin (b) fıkrasında yazılı olanların dul ve yetimlerinden yalnız Türk sınırları içinde Türk uyruğu olarak kalanlara aylık bağlanır.

MADDE 2. — Aynı kanunun 87 nci maddesinin (k) fıkrasına aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

«Fiili hizmeti 20 yıl ve daha fazla olanlar hariç».

GEÇİCİ MADDE — Bu kanun yürürlüğünden önce emeklilik hakkı düşenlerden fiili hizmet müddetleri 20 yıl ve daha fazla olanların dul ve yetimleri hakkında da muaddel 80 nci madde hükümleri uygulanır. Ancak; bunlardan, emeklilik keseneklerini almış bulunanların aldıkları paralar ile bu paraları aldıkları tarihten bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar hesabedilecek % 5 faizi ve keseneklerini geri alma hakları zamanaşımına uğramış bulunanların, zamanaşımına uğrayan keseneklerinin tamamı mahsup edilinceye kadar dul ve yetimlerinin aylıkları ödenmez.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, her hangi bir sebeple, dul ve yetimleri aylığa müstahak bulunmayanların, bilâhara aylığa müstahak duruma girecek dul ve yetimleri hakkında da yukarıdaki fıkra hükümleri uygulanır. Şu ka-

MADDE 3. — Aynı kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 107. — İştirakçilerden fiili hizmet müddetleri 20 yıl ve daha fazla olanlardan, emeklilik hakkı düşmüş ve emeklilik keseneklerini geri almış bulunanlar, aldıkları paraları bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde % 5 faiziyle birlikte; keseneklerini geri alma hakları zamanasına uğramış bulunanlar ise yalnız zamanasına uğramış bulunan keseneklerini aynı müddet içinde toptan ve defaten Sandığa ödedikleri takdirde haklarında 88 nci madde hükmü uygulanır.

Bunlardan, aldıkları kesenekleri bir yıl içinde defaten ödemedem emekli veya âdi mâlûlük aylığına müstahak duruma girenlere bu kanun esasları dairesinde aylık bağlanır. Şu kadar ki bu aylıklar, borçlarının tamamı mahsubedildikten sonra ödenir.

Emeklilik hakkı düştükten sonra keseneklerini almış veya geri alma hakkı zamanasına uğramış bulunanlardan ölenlerin 80 nci maddeye göre aylığa müstahak dul ve yetimlerine de yukardaki esaslar dairesinde aylık bağlanır.

Durumları; mülga 3 . 6 . 1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanun şümûlüne girenler hakkında da ilgili kurumlarca aylık bağlanır.

GEÇİCİ MADDE 108. — Emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylığı almakta iken bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce mahkûm olmaları dolayısıyla aylıkları kesilmiş bulunanların bu aylıkları müracaatlarını takibeden ay başından itibaren ilgili kurum veya Sandıkça tekrar bağlanarak ödenir.

MADDE 4. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

dar ki; mezkûr fıkrada sözü edilen faiz aylık başlangıç tarihine kadar hesaplanır.

72 nci madde hükümleri mahfuzdur.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.